

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan, izvenjši ponedeljke in dneve po praznikih, ter velja po pošti prejemati, za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gold., za pol leta 8 gold., za četrt leta 4 gold. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gold., za četrt leta 3 gold. 30 kr., za en mesec 1 gold. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kraje. za mesec, 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele za celo leto 20 gold., za pol leta 10 gold. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijake velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gold. 50 kr., po pošti prejemati za četrt leta 3 gld. — Za oznanila se plačuje od četiristopne petit-vrste 6 kr., če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr. če se dvakrat in 4 kr. če se tri- ali večkrat tiska. Vsakokrat se plača štampilj za 30 kr.

Dopisi naj se izvole frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani na celovski cesti v Tavčarjevi hiši „Hotel Evropa“. Opraviništvo, na katero naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne reči, je v „Narodni tiskarni“ v Tavčarjevi hiši.

Govor slovenskega poslanca dr. Razlaga

za klostersko konfesionalno postavbo v seji državne zbornice 25. aprila. *)

(Dalje.)

Jezuvitovski red se je posvetil in posvečuje še dandenes podučevanju in vzgojevanju mladine. On goji znanosti, oskrbuje in oskrboval je pridigarstvo, da pravi nauk pospešuje, pa čestokrat je tudi državne interese pospeševal, ker je po zgodovini mnoge sekte, ki so bile sovražnice človeški družbi, odbijal. On je tudi svoje ude kot izvrstne in slavne misijonarje v tuj svet pošiljal, da so v odstranjenih deželah in svetovnih delih vzvišeni Kristov nauk oznanjevali. Opominjam pri tej priliki svetega Franciška Ksaverja, a hotel bi tudi dejanje omeniti, katero jako dobro govori za enega ude tega reda, ki je človeštvu učinil veliko uslugo. Znano je, da so bile v štirinajstem in petnajstem stoletju in še kasneje skozi tri stoletja coperniške pravde v Evropi splošne, in poslednja deklica je bila zaradi čarovanja v protestantskem Glarusu še ne pred sto leti leta 1783 sežgana. Na Nemškem trdijo zgodovinarji je bilo več čarovnikov in copernic sožganih, nego v Španiji krivovercev. A bil je uprav jezuit, namreč Friderik Spee rojen koncem šestnajstega stoletja, ki je prodril led občne nevednosti v tem obziru v Evropi po svojem delu „Cautio criminalis“. On je namreč v dveh letih dvesto zavoljo coperniškega obsojenih na smrt pripravil in na morišče spremljal, ter trdi, da so po njegovih izkustvih in opazovanjih nekrivi bili, in so jim osiveli samo od tožnosti zavoljo teh trpljenj bližnje smrti lasje uže s tri in

*) Po stenografičnem zapisniku.

tridesetimi leti. Ako se torej na delovanje tega moža in tega reda oziramo kakor je prej bilo, mislim da sem malo sliko dobre strani njegove razvil.

Prehajam zdaj k senčnim stranem tega reda. Izkustvo uči, da je bila narodna literatura pri jezuitih, kjer koli so šlo v svojo oblast dobili, nekoliko uničena, nekoliko nepospeševana, in s tem ne oživljavana, torej od njih in po njih uničevana. Dovoljujem si opominjati protireformacije, kakor se je na Kranjskem in na Češkem vršila, in trdi se, da niso samo krivoverskih spisov požigali, nego tudi druga dela narodne literature, katera so skozi in skozi nepristranska in neškodljiva bila; in kasneje se nij nikdar noter do današnjega časa od njih kaka delavnost videla, da bi ljudstvo s pomočjo narodnega jezika do kulture privredli. Znana mala republika Dubrovnik je bila v sedemnajstem in osemnajstem stoletju središče precej razširjene literature v ilirskem jeziku. Dozvoljujem si, navesti imena pisateljev, katerih dela je v najnovejšem času izdala jugoslovanska akademija: Gundulić, Gjorgjić, Držić, Palmotić in drugi. Tam so jezuitje v teku desetletij skoro tabula rasa napravili, in razvidno je, da niso za slovanski jezik in za domorodni čut sploh nobenega razuma imeli, nego so le-te sistematično izpodkopavali. Ker denes tudi gospodje iz Galicije, kateri so proti predlagi govorili, niso razločka delali glede redov, ki je v svoji deželi imajo, hotel bi vendar gospode opomniti historika Sziyskega, kateri še sedaj v Krakovu živi in po katerega preiskavanjih imajo jezuitje bistven delež na propasti poljske države, ker so ščuvali proti razkolnikom in celo proti grško-uniranim in so s tem vzgojili nevarna strankarstva, katera so izpodkopala domovino. Je-

zuvit Skarga, čegar ime je bilo uže enkrat v tej zbornici imenovano, imel je navado pri odpiranju poljskega državnega zbora govoriti svoja premišljevanja tobože v patriotičnem smislu, ali baš ta premišljevanja so bila sokriva najljutejšim strankarskim bojem, ki so koncem k znanemu žalostnemu rezultatu doveli. Torej morem brez pretiranja in ne da bi imel v srci zoper kateri koli red kako sovraštvo, trditi, da nema jezuvitovski red pri Slovanih nobenih simpatij. Ako cerkveni pisatelji brez graje trdijo, da se jezuitskemu redu krivica dela, ter da boče v 19. stoletju svoje opravičenje našel, menim, da moremo mirno čakati. Živimo skoraj uže v zadnji četrti 19. stoletja, lo vedremo! (Veselost.) Splošna intelektualna kultura vseh stanov pak se po moji misli tako znanega jezuitizma nema več bati.

S to predlogo se tudi ne nasvetuje, da bi se sploh kakov red izključil, nego se hoče samo urejenje obstoječih zgodovinskih razmer doseči, da se z vresničenjem pravice in svobode v državi red stanoviten naredi.

Bodi mi še dovoljeno, kratko odgovorjati nekim ugovorom, katere so v principijelnem oziru prečestiti in učeni gospodje poslanec dr. Chelmetzky, gospodje pater Rainer, dr. Oelz in vitez Krzczunowicz izgovorili. Rečeno je bilo, da je bitstvo redov popolna odločitev od stvari tega sveta. Jaz menim, da se za te nazore naša zbornica nema brigati, ker bi bila to stvar, ki zadeva samo notranje bitstvo redov, glede katerih država nema soditi.

Sploh pa so ti nazori menda le za samostarske redove bolj ali manj primerai. Toda navajalo se je dalje, da je ta stan eden temeljnih življenj cerkve. Temu se moram oziraje se na poprej rečeno in na iz zgodovine

Listek.

Iz potovanja po Švajci.

(Spisal Fr. Firbas.)

O snežnih in ledenih plazih.

(Dalje.)

Kakor popisani snežni plazi pri najlepšem jasnosolnčnem vremenu včasih naenkrat z največjim gromom ob tleh se razploše, da se čudiš, od kod tako naglo in brez vsega vidnega vzroka tolik razsip — ravno tako je z takimi imenovanimi poklinami na ledenih plazih. Vse je tiho daleč okolo po ledenem površji, naenkrat pa zadoni drsalec iz ledišč znanemu poku podoben, se ve da dosli silnejše, polnejše ali morda otlejši pok ali tresk — razširjajoč se navadno preko po sem ledišči. Plazno ledovje se namreč pomika ali plazi lepo polagoma

navdol in sicer ne povsod enako; včasih ga zavira na eni strani naprej moleče skalovje, na drugi strani je nagnenost plaznega stužja večja, strmiša, tla dolin ali planjav, po katerih se plaz razlega, imajo večje ali manje globine in holmčine, so ravne ali obločne; po njih se mora podobati tudi plazno površje, nateza ledovja ledovja nij enaka, in zato nastanejo omenjene pokline, katere najgostejše čuješ po toplih letnih dnevih in zopet po njih sledečih hladnih nočeh. Od večje ali manje nagnenosti, od večje ali manje valovitosti in naravnosti zemljišča ali skalovja, po katerem se razteza plaz, in od tako uzročne nateze odvisne pokline, da so širje ali ožje, zaglozdi podobne.

Včasih jih tedaj prestopiš ali preskočiš, ali pa malim ovinkom se ogneš, dá te v pohojevanji ne moté. Ako pa sneg zapade in zakrije pokline, lahko navajenca zadene

nemala nevarnost, da pade v razpočje globoko, tu in tam zelo do dna segajoče. Tudi od takih pripadov, se ve, da se glas zunaj govorečega ali vpijočega, spodaj med plaznim razpočjem dobro in razumljivo čuje, dosti manj in težje nasprotno. Pokline še tudi krajšajo enodnevno življenje plaznih potokov; nesmiljno jih požrejo, pritekše do njih, da si v poklinah do dna segajočih spodaj med ledom in zemljo črez dolgo časa trdom še le prevrtajo nov pretok, ter belokalužno vodico izpod plazov zopet dopeljejo na dan. Ako pa poklina ne sega do tal, jo napolnujejo, dokler ne najdejo med ledjem kake otlince, katera jim sicer majheno pot odpre pa zadostno, da malo nižje kot lep majhen vodometa zopet čisti in bistri prideró na svitlo. Drugi se ogibljejo poklin, pomnože svoje vodice raznimi pripotočki, in tekajo vrlo do kakega zakotja ali zaliva, v

in kanoničnega reda navedeno odločno protestirati, kajti redovi ne spadajo in niso nikdar spadali k bitstvu cerkve; niti k hierarhiji niso spadali. Ustanovili so se več let po utemeljenji krščanstva, zato pa morejo, ker so se razmere spremenile, brez vse škode za cerkev zopet nehati.

Med tem pak nij naša naloga, silovito utikati se vmes, ker se vse človeške naredbe same starajo, ako pri miru stoje ter ne napredujo z duhom časa. V tem slučaju naredi zgodovina svojo nalogo.

Dalje se je navajalo, da so redovni ljudje luč resnice čez široka morja in med mnoge narode nesli.

Jaz verjamem in rad priznavam, tudi glede jezuitov se je to od mene navedlo, toda dovoljujem si visoki zbornici omenjati resnice, da naš slovenski narod, premda je majhen, še zdaj, sicer ne redovnike, pač pa posvetne duhovnike in sicer njih več čez daljna morja pošilja kot misijonarje. Dozvoljujem si glede tega omenjati znanega afrikankega misijonarja K n o b l e h a r j a, dalje amerikega misijonarja Friderika Barage, potem naših posvetnih duhovnikov: Pirca, Mraka, Čebula, Pluta, Tomazina, Žužka, ki še dandenes kot misijonarji v Ameriki delujejo. Oni so posvetni duhovniki naše narodnosti. Navajalo se je dalje, da se v knjigi nekega Francoza o razpadu Evrope čita, da se imajo vse evropske dežele menihom zahvaliti za prvo luč krščanskega nauka, prvi poduk o morali, legitimno posestvo in prvi kali krščanske civilizacije.

(Dalje prihodnjič.)

Politični razgled.

Notranje dežele

V Ljubljani 1. maja.

Državni zbor bode baje 8. maja odložen za nekaj časa. — V seji od 29. t. m. se je klosterska postava do konca obravnavala. Minister Stremayr je Coroniniju odgovoril na interpelacijo zavoljo nezakonitnega šolskega svetovalstva v Primorju, češ, da je le zlo stanje odpravil a ne postave prelomil.

Isterski poslanec Vitezič s tovariši je interpeliral ministerstvo, ali misli kaj storiti, da se člen 19. državnih osnovnih postav v Istri spoštuje t. j. slovanskemu jeziku enakopravnost v uradnih da. —

Delegacijam predloženo rudečo knjigo zasmehujejo tudi ogerski listi. „Ellenör“ jo imenuje abecednico za trgovske potnike.

katerem običe in napolnijo lepo čisto plazno jezerce.

Pomikajoča se plaz tudi soboj riva in nosi od razdrobljajočega se skalovja in oklepne gorja napadle odlomke, večje in manjše, kamenje, pesek in prstje, vse vrste sodrge in nasipja, katere se „morajne“ imenujejo, navadno navršene stran plaznega ledišča kot stranske ali skrajne morajne. — Sred ledišča ali pred plazom in največkrat pred dvema iz raznih snežnikov se stekajočima plazoma nasipljejo se „glavne morajne“, katere v teku let odviše narastejo in pristop k plazi obteš; v njih preiskovalci lahko najdejo vse sorte skalovja in kamenja, katere se v gorah tik celega plaznega stružja nahajajo. Glavne morajne ali konec plazi se nahaja navadno v višini okolo 4000' — včasih tudi še nižje.

Ako pa, kar se pogosto zgodi, se dve plazni doli v eno širše stružje zedinita, da

Iz Pešte se poroča: V neki konferenci deakovskega kluba je finančni minister izrekel, da tudi on misli, ka bi bila samostalna ogerska banka koristna, a za zdaj se ustanoviti še ne dá, dokler valuta nij urejena.

Vnanje države.

Srbski knez Milan je 30. aprila v Carjigrad prišel in je precej sultana obiskal. Bil je potem na visoki porti od vseh ministrov z velikim sijajem sprejet.

Francoski listi govoré o prestolnem govoru nemškega cesarja. „Français“, Brogliev oficijozni list piše: Prestolni govor prav ugodno odgovarja nadejam onih, ki želé, da se mir vzdrži. Vidi se iz tega, kako vse drugačne so oficijelne izjave nemškega suverena, kakor nemških listov. — Drugi listi pišejo, da so „Nemci uže gori do zob oboroženi“, in druge take stvari, ki nemškim možem spet ne bode všeč.

Kakor coprniki Bosco se tudi pobožnjak Chambord na več krajih ob enem prikaže. Med tem, ko se iz Pariza poroča, da je „kralj“ gost legitimističnega poslanca la Rochette, zagotavlja dunajski „Vaterland“, kateremu je kakor vse fevdalno-pobožno, tudi grof Chambord k sreči priraščen, da je pretendent na svojem gradiču v Frohsdorfu. Sploh pa menda nij ravno tako važno, kje uganja svoje komedije.

O **Španjskem** se piše, da se državljanska vojska tam od zunaj goji. Ko bi bil pretendent pred Bilbao tepen, bi to konca vojske ne pospešilo, dokler prognani italijanski knezi veselje in sredstvo imajo, jezuitarski upor podpirati. Don Karlos hoče za Ebrom čakati, da ga Španjska na prestol pokliče. On pri tem računi na nesložnost strank pri svojih sovražnikih, katerih armada, češ, je alfonzistična, dežela pak popolnem razdeljena. Da, razdeljena, a ne v skupnem sovraštvu do krvičelnega, „pobožnega in od boga poklicanega“ hudobnega pretendenta, ki edino je uzrok, da njegova domovina toliko krvi teči.

Zopet sta dva popa stopila med bandite Don Karlosove. Fajmoštra Prades in Elix sta se 1500 banditi napala Alforjo in Taragonijo ter sta postrelila neusmiljeno okolo trideset republikanskih dobrovoljcev. Tedaj Santa-Cruzi se vedno bolj v pravi podobi v deželi inkvizicije kažejo!

Nemški listi govoré brez izjeme o preteklem zasedanju državnega zbora. Organi nacionalno-liberalne stranke se veselé, da se je utrdila vez, ki je vezala večino državnega zbora z vlado. Prav dobro o tej stranki piše „Vossische Zeitung.“ Ona pravi med drugim: „Nacionalno-liberalna stranka je, ki daje večini tega državnega zbora še odločnejše kakor dozdaj fizijognomijo, ker obsega od napredne stranke do konservativcev v sebi vse elemente ter nadvladuje s tem nad ločenimi strankarskimi ostanki. To

se na raznih mestih snežnikov iz nakupičnega snežja nastalo plazno ledovje združi v en plaz, zedinita se tudi notranji morajni obeh združenih plazov v enega samega, kateri se potem sred plaza z njim vred ravno navdol pomika, ga razdvojiva in opazovalcu pravi, da je dotični plaz zrastel iz dveh. Na nekaterih plazih se nahaja po 6 ali še več takih ravnovrstnih paralelnih nasipkov, znamenje da so narastle iz ravnopolitko manjših, katere po raznih dolih ali stružjih prišedše iz snežnih vrhunccev vedno pomagajo naprej rivati zjedinjeni plaz, leto za letom nadomestujoče in dostavljajoče, kar plaz spodaj na koncu od toplote in vsakoletnega raztapljanja izgubi. Pod velikim Monterosa n. pr. se zedinja osem raznih plazov v enega velikega, na katerem tedaj nahajaš razun dveh skrajnih še šest paralelnih notranjih ali srednjih moraju.

Omenivši raztekanje in zmanjševanje

nij več stranka, nego družbā, ki brez principa prestavlja točko teže, in katere najboljša podoba bi bila vodna vaga. Kot ta zelo omahljivi, a koristni instrument se je dala porabiti državni vladi. In tako se je sprejela državna vojaška postava, tako tiskovna postava. Budgetno pravo se nij zatajilo, pa tudi rešilo ne. Vlada ne ravna velikansko z velikanskimi elementi, in protivje med velikimi nalogami pa omejenimi sredstvi pelje do nepotrebnih zoprnostij.

Dopisi.

Iz Trsta 29. apr. [Izv. dop.] Nobena občina v Avstriji nema na razpolaganje primerno toliko novcev in nobena nij tako obširna, kakor je Trst s se svojo okolico. A tudi nobena občina tako lehkomišljeno ne gospodari, kakor ravno tržaški magistrat. Star pregovor pravi: kakor dobljeno tako izgubljeno; naše mestno starešinstvo pa ta pregovor še prekosi, troši namreč novce za take reči, kakoršne drugim občinam na celem svetu niti na misel ne pridejo. Lansko leto se je potrosilo za predelavanje magistratnega poslopja na tisoče, in bile so večkrat v sejah mestnega zbora hude in burne debate, ter čulo se je očitjanje o slabem gospodarstvu in zametovanji novcev; župan je moral marsikatero grenko požreti. A kaj zato, saj tak želodec vse prebavi, in nij mi zastoj rekel moj prijatelj, ko sva se prišedši iz galerij mestne dvorane pogovarjala, da ima tržaški župan želodec ptiča strusa in nosorogovo kožo, kar se mu je uže po časnikih očitalo. Ono poslopje, ki se je lani z dragim denarjem ponovilo, se letos — podira, da se sezida novo v novejšem modernem štilu. — Opozorujem pa pri tem našo okolico, da i ona nekoliko pogleda v zmedeno kramo mestnega starešinstva, in pomisli, koliko krvavih žuljev njenih se v Trstu nepotrebno porabi, a za okolico se jako malo stori, namreč le toliko, da se ravno ne more reči: nič. Potje in ceste v prav bližnjih selih pri mestu so v takem stanu, da, ako človek v mraku po njih hodi, mora ali dober telovadec biti, ali pa železne noge imeti, da zdrav domov pride. Ali bi se ne dalo za toliko ogromne novce, katere je magistrat uže tolikokrat poslal italijanskim beračem v razne kraje Italije, napraviti po okolici svetilnice po grdih potih o vaseh, kakor v Rojanu, Kadinu, Rocolju in v drugih krajih? Šole (kar se poslopja tiče) so

plazov na spodnjem robu, še dostavim, da se po naznačenih premembah snežja v ledje dopolnitev zelo naravno in redno izvršuje od zgornje strani, ker sneg na plazi napadel k večjemu v poklinah, napolnivši jih, zmrzne ali plaznemu ledu primrzne, ter razpočeno ledovje zopet združi, zgoraj na plazih pa se primerno le malo z njimi spojiva. Tedaj so ledeni plazi prav za prav tudi le pretok in odtok, poprek kakor smo izprva rekli, polagano odstranjanje in odpravljanje snežnega pretežja, polagano nasproti naglim nasipom snežnih plazov. Zatorej govoreči o večnem snegu nikako ne trdimo, da snežje na planinske višine nasuto tam ostane na vsigdar, ampak v teku vse preminjajočega časa se tudi ono vrne v svojo pravo podobo, v vodo, in slova „večen sneg“ le pomenjajo, da se na planinah sneg neprenehano nadomestuje, da nigdar nijso brez snega.

Razen uže omenjenih nasipov pa še po

res lepe in izvrstno napravljene, a poduk je takšen, da koristi le splošnemu lahonstvu ter se rinejo okoličanski otroci v žrelo Italijanizma. Zemljevide so sedaj le takšne imeli, na katerih je bil Trst uže na Italijanskem zaznamovan. Stoprv pri nastopu gl. nadzornika g. Klodiča se je pri prvem pohodu ljudskih šol moralo to hipoma in na mah odpraviti, akoravno je nekaterim lahonskim učiteljem nevšečno bilo.

Domače stvari.

— (Vreme) imamo tu še vedno mrzlo. Pred končanjem uredovanja smo prejeli še več malih dopisov iz raznih krajev po Slovenskem, ki so podobni uže priobčenim. Povsod je mraz in sneg škodoval veliko in se še večje škode boje. — Tudi drugod v vsem cesarstvu je enaka.

— (Iz kočanske doline) na Notranjskem se nam piše: Po prav lepih dnevih pretečenega tedna je predvčeranjem v nedeljo nekaj dežja palo bilo, včeraj pa je strašna burja razsajala tako, da je drevje katero je najlepše cvelo vse uvelo in cvetje proč oklestilo. Denes zjutraj pa je bil led na lužah in bilo je tako mraz, ko o božiči, kar je burji cvetja ostalo, pokončala ga je zmrzlina in drevje je rujavo, ko v pozni jeseni, tako, da je prav žalostno videti. Priporočali bi cenilnemu referentu, kateri se tako za visoke cene vrto in sploh za vsa zemljišča poganja, da bi blagovolil se potruditi in zdaj pregledati, kako je, da bi se resnice prepričal.

— (Iz Vipavske doline) se nam piše: Kakor se bere iz drugih krajev, so velika pričakovanja od letošnje letine, tudi mi se nadejamo dobre letine. Sadna drevesa so uže odevla in kažejo obilo dosti sadja, tako kaže tudi vinska trta veliko zaroda. Bati se je pak sedaj kake slane, ker so sedaj prav mrzli dnevi. Na hribu Čalnu je te dni snežilo. — Nevarnost je žalibog v Šentvidskem okrožji še vedno taka, da se človek po noči ne upa sam hoditi. — Predzadnjo nedeljo je nek blapec neega fanta tako s kamenom po čelu udaril, da je fant (sicer eden najhujših zabavljivcev in tepežarjev) še denes v nevarnosti da umrje. Povedati je tudi vredno, da je nek mesar pri nas pretekli teden hudo bolnega (na pol krepanega) vola za majhen denar kupil in

sesekal. Oziroma tukaj razsajajočih boleznij, je to tem bolj žalostno, da bolniki še zdravega mesa v tem kraju ne dobodo, da bi se z juho okrepčali. Tudi tega mesarja bode sodniška roka potipala, ker ima sodnija od tega uže znanje.

— (Slana.) Iz Slov. gorice se nam piše: Pri nas je slana 29. aprila skoro polovico v vinogradih vzela. Prejšnji topli dnevi so mladike izvabili, katere so uže tu pa tam do 6 palcev dolge bile polne z nastavljenim grozdijem; tudi s sadjem slabo stoji. Vse upanje kmetovalčeve je proč tem bolj, ker se bilo vsega obilno nadejati. Mraz nij odjenjal.

— (Poslednji mraz) je v ljutomerskih goricah — kakor se nam od ondot piše — dovolj škodoval, ker se je temperatura v 24 urah skoraj za 10 stopinj znižala. Imeli smo uže 18—20 stopinj gorkote, a denes mi pa gorkomer v izbi le 9 stopinj kaže.

— (Občni zbor pol. društva Soča.) pri katerem je bilo navzočih 53 samih odličnih mož in županov iz Goriškega, je sklenil petico na ministerstvo zaradi dveh odločkov porotnih sodnij v Gorici in Trstu in resolucijo, da se povabijo vsi goriški in sploh vsi slovenski državni poslanci, da te peticije v državnem zboru omenijo in stavijo dotično resolucijo na ministerstvo; po tem da ima biti tabor pri Tolminu še samo točko o predelski železnici in da dan tabora odbor odloči; ob enem se sklene, da mora odbor tudi politično društvo Gorica povabiti k sodelovanju za tabor in na posled obvelja predlog da se društvenemu organu da 50 gold. in po mogočnosti še več letne podpore. Sklenil se je obč. zbor ob 4. uri.

— (Goriška čitalnica). Beseda 25. t. m. na korist novomeškemu „narodnemu domu“ nij bila kaj posebno obiskana; udeležilo se je je blizu 90 obiskalcev, ker kakor smo zvedeli nekaterim čitalničarjem nij bilo po volji, da se je nabralo za narodni dom okolo 70 gld.

— (Izvrsten, a ubog učenec) ljutomerske realke, star 15 let, ki ume slovenski in nemški, in ki posebno dobro risa, bi rad stopil v nauk pri kakem malarji, kiparji, umetelnem mizarji ali pa tudi v prodajalnici. Kdor bi ga upotreboval, naj blagovoli pisati g. Lapajnu, nadučitelju v Ljutomeru.

leti nahajamo na plazih takozvane plazne mize. — Saša, zima, mokrota in druge naravne sile odlamljajo, kakor uže omenjeno, in odkrhujejo cele trume od planinskega skalovja. Zgoraj v snežju še ne zelo premrzjenem se zakrijejo in z njim potujejo nadolj, da spodaj po raztaljenju gornjih plaznih vrst se zopet pokažejo na površju; ali pa na plaze same zvalivši se skalni odlomki obleže na njih. Vroče poletno solnce razkopni led okolo njih, pod njimi pa ostane zaradi njihove teže in obsenčja podpora, da celo prikazen najboljše primerjaš kaki priprosti kameni mizi.

Pod drugimi nasipki, strohnelega skalovja, peskovja in prstja zopet ostajajo krčincam enake ledene kopice. Ako se sčasom tako nasipki zopet razsipljejo, kar se razpočenjem plazi ali kakim drugim tresom ali pa samo od naraščajočega kamnja zelo pogosto zgodi, podobujejo množne majhne krožke, katere po razkritji razkopaela ledena

kopička lepim majhnim jezercem napolni in več enakih prav mičnih prikazni.

Prileze ledeni plaz na svojem cestovanju do kakega prepada ali brezdna, se ve da mora se nagniti in po izgubljenem ravnovožju v globino pásti. Najprej se naredi znanim treskom poklina, rastoče prevožje navdol jo povikša in razširi in namah se razsiplje ledovje razlomljeno in še lamljajoče se stršanskim ropotom na stotero ledenih kosov, katerih drug se kopiči nad drugim, dokler se ne vložje ali vsaj nekolikim ravnovožjem obtiče drug vrh drugega. Potem pride solnce, jim pripeka in podjeda za silo držečo jih podlago, in zopet se grude drug kroz drugega razrivaje in razširjaje se po širjajočih se dosegljih tleh. Nij treba dolgo, da se lastno težo in pomočjo talečega jih solnea in ponočnega mraza zopet vložje, primrznejo in drug drugemu tak trdno in tesno prilepijo se, da le tik njih vidiš križem vprežene

— (Farovski list) ne zna in ne more zgodovinskih fakt in logičnih posledic spisa od našega „Cismontanusa“ ovreči, za to pa išče osobo pisateljevo, da bi se v osobo zaletel, kakor je to klerikalna strupena navada. Meni nič tebi nič g. Klun „obdolži“ prof. Levca, da je on pisatelj te historične študije in kliče na pomoč policijo in duhovne šolske nadzornike, naj g. Levca škodujejo. To je infamna klerikalna polemika. G. Levec v farovškem listu sam opovrgava to denunciacijo, ker pa Klunu to ne zadostuje nego hoče (prav po popovski arogantno) še pričalo od glavnega urednika našega lista, — bodi odločno povedano, da niti g. Levec niti kak drug profesor nij spisatelj članka „nasledki prisilnega celibata“ niti „postnih premišljevanj“, ter sploh s temi spisi v nikaki zvezi nij. V naši stranki je namreč vendar še več pisateljev nego je pet prstov na roki, in preverjeni smo, da nas bode pisatelj precej pooblastil njegovo ime objaviti, kadar mežnarski novinarji farovškega lista dokažejo od točke do točke, da je zgodovino napak citiral.

Poslano.

Vsem bolnim moč in zdravje brez leka in brez stroškov.

Revalesscière du Barry

v Londonu.

Nobena bolezen ne more izvrstnej Revalesscière du Barry zoperstaviti se in odstrani taista brez leka in brez stroškov vse bolezni v želodci, v živcih, v prsih, na pljučah, jetrah, žlezah, na sliznici, v dušnjaku, v mehurju in na ledvicah, tuberkole, sušico, naduho, kašelj, neprabavljivost, zapor, drisko, nespečnost, slabost, zlato žilo, vodenico, mrzlico, vrtoglavico, naval krvi, šumenje v ušesih, medlico in bljevanje tudi ob času noščnosti, skalno silo, otožnost, sušenje, revmatizem, protin, bledico. — Izpisek iz 75.000 spričeval o ozdravljenjih, ki so vsem lekom zopredstavljala se:

Spričevalo št. 57.942.

Gleinach, 14. julija 1873.

Vašej Revalesscière imam razen Bogu v mojih strašnih boleznih v želodci in čutnicah življenje zahvaliti.

Janez Godec,

provizor fare Gleinach,

pošta Pod goro pri Celovci.

Spričevalo št. 62.914.

Weskau, 14. septembra 1868.

Ker sem dolga leta za kronično bolezen zlate žile, na jetrah in zapor vsakovrstne zdravniške pomoči brez uspeha rabil, sem pribežal v svoji obupnosti k Vašej Revalesscière. Ne morem se ljubemu Bogu in Vam dovolj zahvaliti za dragi dar narave, kateri je za me velika dobrota bil.

Franc Steinman.

Tečajšji kot meso, prihrani Revalesscière pri odraščanih in pri otrocih 50krat svojo ceno za zdravlje.

V plehastih pušicah po pol funta 1 gold. 50 kr., 1 funt 2 gold. 50 kr., 2 funta 4 gold. 50 kr., 5 funtov 10 gold., 12 funtov 20 gold., 24 funtov 36 gold., — Revalesscière-Biscuiten v pušicah á 2 gold. 50 kr.

črte, raznim prašjem in smetjem znamenovane, po katerih moreš posamne zedinjene razlomke razločevati. Zanimivo je, pa tudi nevarno, v bližini ogledavati tako ledeno nakopičenje, vsak trenotek se lahko navpik stoječi kosci poruše in te pokopljejo pod svojo težo; sicer pa jih solnčen svit prešinja od raznih strani s svojimi gorečimi žarki, da se ledovje sveti in blišči v najlepših množnih barvah.

Kar se barve ledenih plazov tiče, se ti od daleč vidi zelo navadno bela ali sivkasta, ako pa si bliže, in posebno, ako imaš priliko opazovati jo v raznih večjih poklinah, tam je neizmerno lepa, vzlasti ako navadna dnevna ali pa solnčna svetloba prešinja ledovje, kažejo se najlepše premembe in nijanse modrega, od svetlejšje do zelo temne modrine, včasih tudi zelenkaste.

(Dalje prih.)

Lebena u tisk „Narodne tiskarne.“